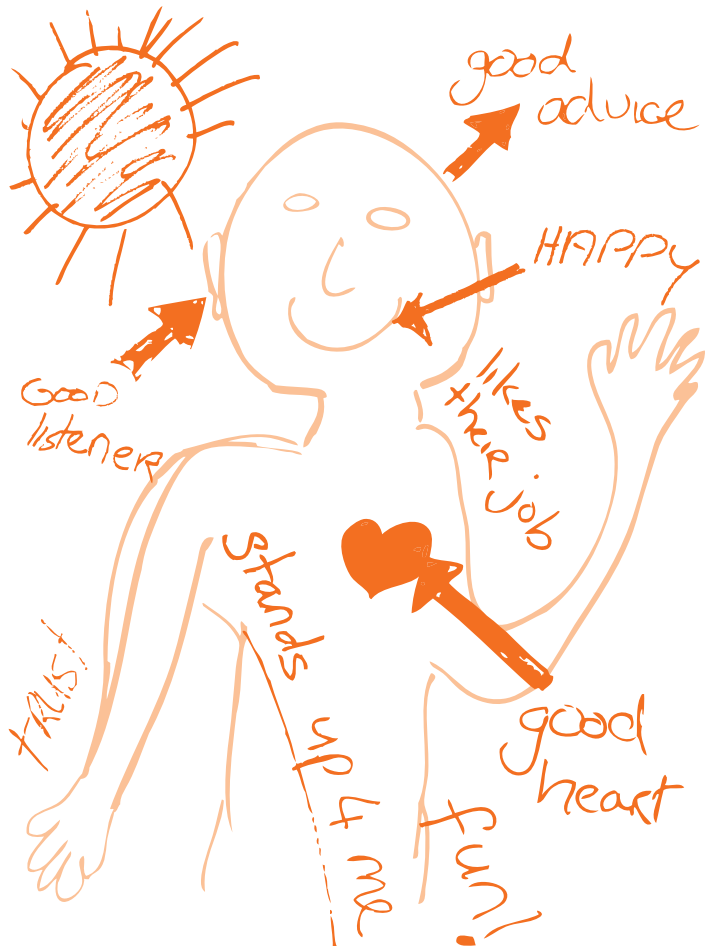

CLOSING A PROTECTION GAP

En støtte til repræsentanter og midlertidige
forældremyndighedsindehavere

“Jeg mener, at det er repræsentantens pligt at være talsmand for de unge mennesker. Du føler dig forpligtet til at forstå lovgivnings-spørgsmål i dybden, og det er derfor vigtigt at studere dem.”

Repræsentant, Danmark.

En støtte til repræsentanter og midlertidige forældremyndighedsindehavere¹

“Værger beskytter mig - hvis der er et problem eller lignende, er han der med det samme.” Uledsaget barn, Irland.

“Det er svært at være alene, forstår du. Jeg mener, at en god værger er én, der forstår og føler med dig, én som ikke kun ser dig som en flygtning fra et andet land, én, der ikke er herfra. Værger er én som virkelig ser dig som en person, der har behov for hjælp, og som har brug for at blive beskyttet”. Uledsaget barn, Slovenien.

“Værgens rolle er klart en rolle, der indebærer følelsesmæssig involvering. I begyndelsen var jeg bekymret for det, men til sidst forstod jeg, at det er livet, der giver os ”reglerne” og jeg forstod, at det er meget vigtigt for børn at have nogle fokuspunkter selv ud fra et følelsesmæssigt synspunkt.” Værger, Italien.

Uledsagede børn har ret til en værger, som beskytter deres rettigheder og tarv. Den type beskyttelse og omsorg, som et uledsaget barn får fra en værger, afhænger af det land, barnet (ofte tilfældigt) er rejst til. Den kan også variere alt efter om barnet søger asyl eller ej. De nuværende forskelle i graden af beskyttelse, som uledsagede børn modtager i europæiske lande, er uacceptable. Alle europæiske lande har ratificeret Børnekonventionen og er forpligtede til at tage hensyn til de uledsagede børns særlige behov.

Formålet med de principper, der introduceres her, er at styrke dig som værger, så du kan fungere som vagthunden, der er dedikeret til at beskytte og fremme et uledsaget barns rettigheder. Som værger er du en af nøglepersonerne i det uledsagede barns liv, og din støtte er afgørende i

¹ “Closing a protection gap” er et europæisk projekt, der er finansieret af EU-kommissionens Da+phne III Program. Projektet sætter fokus på værgers rolle i at sikre uledsagede børns beskyttelse. For mere information om projektet se www.defenceforchildren.nl/english. I projektet benyttes betegnelsen ‘guardian’, på dansk værger. I Danmark er der to betegnelser for uledsagede børns ‘værger’: Under asylproceduren udpeges en ‘repræsentant’ for barnet, mens værger for børn, der får opholdstilladelse, kaldes midlertidige forældremyndighedsindehavere.

² I det følgende benyttes betegnelsen værger, fordi det refererer til den rolle, der er beskrevet i forskellige internationale sammenhænge (se mere om den politiske og lovgivningsmæssige ramme i annex til selve rapporten “Closing a protection gap: Core standards for guardians of separated children in Europe” på projektets hjemmeside www.defenceforchildren.nl/english).

forhold til at hjælpe barnet med at finde den bedst mulige løsning – uanset om det er integration i værtslandet, flytning til et andet land eller tilbagesendelse til hjemlandet. Som værge kan du omsætte principperne til virkelighed. Alle, der er involveret i barnets liv bør respektere din rolle og anerkende dine ansvarsområder samt støtte dig i at følge principperne.

'Principperne for værger' bygger på interviews med uledsagede børn og værger

'Principperne for værger' er udviklet ud fra interview med både uledsagede børn og deres værger. Der er foretaget interviews i otte EU-lande bl.a. i Danmark. Uledsagede børn blev spurgt om, hvad de har brug for hos en værge, og hvad de selv ville gøre, hvis de var værge for et uledsaget barn. Omvendt blev værgerne spurgt om, hvad de selv ville ønske fra en værge, hvis de var et uledsaget barn. 'Principperne for værger' er derfor resultatet af en analyse af de vigtigste budskaber udtrykt af de uledsagede børn og deres værger. Synspunkterne fra de uledsagede børn og deres værger er blevet holdt op imod FN's Børnekonvention og andre relevante dokumenter.

Menneskerettighedskommissæren støtter dig

Du har opbakning fra Europarådets menneskerettighedskommissær Thomas Hammarberg. I hans indledning til den internationale rapport, der nærmere beskriver principperne for værger, skriver han om den nøgleposition værger indtager i det uledsagede barns liv. Ifølge kommissæren kan de ti principper for værger være et effektivt middel til at styrke værgens muligheder for at forbedre beskyttelsen af et barn ved at fokusere på de væsentligste aspekter i processen.

"De mål, der er blevet sat for værger og politiske aktører er ambitiøse, men ikke umulige at opnå. Det handler om at bruge disse principper systematisk i alle politikker vedrørende uledsagede børn, og bruge dem holistisk for at sikre barnets beskyttelse, for at sørge for passende hjælp og for at fremme en god og langsigtet udvikling hos disse børn."

Hvordan du kan bruge principperne

'Principperne for værger' er udviklet som et værktøj, som værger kan bruge i praksis. Principperne er tænkt til at inspirere dig i dit daglige arbejde og som mål, du kan arbejde dig frem mod.

Værgesystemer varierer markant indenfor Den Europæiske Union og der er ingen klar definition af, hvad en værge er. Værger kan være frivillige, freelance eller betalte professionelle udpeget af en myndighed og/eller af en NGO. I nogle lande er værgesystemet skræddersyet til uledsagede børn, i andre lande er værgerne en del af det værgesystem, der også eksisterer for nationale børn. Ansvar, opgaver og kvalifikationer kan variere for hvert enkelt værge, og deres arbejde kan omfatte alt fra ét barn til op til 200 børn. Værgens mandat i forhold til barnets bedste varierer også i de europæiske lande.

På grund af mangler i værgesystemerne, vil det ofte være en udfordring, hvis værgerne skal kunne leve op til 'principperne for værger'. For eksempel bliver værger med store sagsmængder udfordret, fordi de ønsker at være til stede for børnene og give dem passende støtte, men de har ikke kapacitet til at gøre dette. Endvidere har værger i nogle lande ikke mandat til at træffe beslutninger eller rådgive om holdbare løsninger for barnet.

Formålet med 'principperne for værger' er ikke, at du skal føle dig utilstrækkelig som værge. Hvis du ikke kan leve op til principperne med det samme, hvilket du givetvis af flere grunde ikke vil kunne, kan du bruge dem som retningslinjer for dit arbejde. Du kan bruge dem som en tjekliste i forhold til den måde, du arbejder som værge lige nu, og se på, om der er nogle punkter, du burde have mere fokus på etc. Du kan også bruge dem som støtte til at tale for forandringer i din organisation eller overfor ansvarlige myndigheder, når selve systemet er en hindring for, at du er i stand til at udfylde din rolle som værge.

Vi sætter stor pris på din feedback. Hvis du har kommentarer, forslag eller spørgsmål til hvordan man kan bruge 'principperne for værger'ne, kan du kontakte "Defence for Children" på: info@defenceforchildren.nl.

³ Se de nationale rapporter samt en rapport om standarderne på www.defenceforchildren.nl/english, der udover en analyse af interviewene indeholder introduktion til de nationale væрге-ordninger.

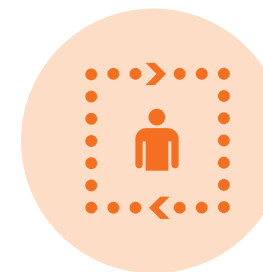
PRINCIPPER OG INDIKATORER

Princip 1 Værgen er fortaler for, at alle beslutninger bliver truffet med udgangspunkt i barnets bedste, og for at sikre at beskyttelse af barnet og barnets udvikling er målet

Indikatorer:

Værgen:

- A) Foretager sin egen vurdering af barnets bedste, for eksempel inden beslutninger skal tages vedrørende:
 - a. Juridiske procedurer
 - b. Valg af advokat
 - c. Indkvartering og placering af barnet
 - d. Uddannelse
 - e. Sygdomsbehandling og omsorgspleje
 - f. Fritidsaktiviteter
 - g. Anden støtte
- B) Sikrer, at en vurdering af barnets bedste er baseret på barnets synspunkter og individuelle omstændigheder.
- C) Sikrer en tværfaglig tilgang ved at understøtte involvering af alle de relevante aktører, der er med i afgørelsen om barnets bedste i beslutninger, der får indflydelse på barnets liv.
- D) Undgår at have en interessekonflikt vedrørende barnet, og arbejder uafhængigt af andre aktører, som træffer beslutninger vedrørende barnets velfærd og opholdsgrundlag.
- E) Revurderer regelmæssigt, hvad der er barnets bedste, med hensyntagen til et minimum af faktorer:
 - a. Barnets personlige baggrund og tidligere erfaringer i oprindelseslandet og på rejsen.
 - b. Barnets udvikling.
 - c. Barnets familiesituation.
 - d. Varigheden af barnets ophold i værtslandet.
 - e. Hvor langt barnet er nået i processen om at søge opholdstilladelse.

Princip 2

Værgen sikrer barnets deltagelse i enhver beslutning, som vedrører barnet

Indikatorer:

Værgen:

- A) Giver barnet al relevant information vedrørende hans/hendes rettigheder samt al information, der er nødvendig for barnets deltagelse, i et sprog som barnet forstår. Værgen gentager denne information, så mange gange det er nødvendigt i forhold til barnets alder og modenhed, og sikrer sig, at barnet forstår og husker informationen.
- B) Lytter omhyggeligt til barnet og tager hans/hendes synspunkter til efterretning på den mest passende måde i overensstemmelse med barnets alder og udvikling.
- C) Informerer barnet om resultatet af beslutningsprocessen og forklarer, hvordan der er blevet taget hensyn til barnets synspunkter.
- D) Værgen koordinerer alle de situationer, hvor barnets skal inddrages og sikrer at det sker.
- E) Sikrer, at handlings- eller udviklingsplaner bliver udviklet ud fra barnets synspunkter, og at disse planer bliver delt med barnet.
- F) Sikrer, at aftaler bliver indgået med barnets samtykke.
- G) Informerer barnet om klageprocedurer vedrørende værgemål og er åben overfor barnets feedback.
- H) Bruger kreative værktøjer såsom visuelle materialer, hvor det er nødvendigt for at sikre barnets deltagelse.

Princip 3

Værgen sikrer barnets beskyttelse

Indikatorer:

Værgen:

- A) Prioriterer barnets sikkerhed så højt som muligt, samt sikrer at hans/hendes adfærd ikke sætter barnet i fare.
- B) Sikrer at barnet ved, at han/hun altid kan ytre bekymringer vedrørende sin egen sikkerhed eller en hvilken som helst fare, og at disse bekymringer vil blive taget alvorligt.
- C) Holder al information om og fra barnet fortroligt, medmindre det er nødvendigt at bryde fortroligheden, for at sikre barnet eller et andet barns beskyttelse. Værgen skal endvidere, når det er muligt, informere barnet om fortrolighedsbruddet.
- D) Kan identificere signaler på børnemisbrug og trafficking, handle ved signaler på skade eller fare i barnets liv, og anmelde disse signaler til de relevante myndigheder, der tager sig af børns beskyttelse.
- E) Er bevidst om yderligere fare eller risici som barnet kan være udsat for af dem, der stod for barnets rejse fra oprindelseslandet.
- F) Sikrer, at barnet får den rette behandling, hvis han/hun er offer for vold, misbrug eller trafficking.
- G) Anmelder altid et barns forsvinden.
- H) Er åben overfor at der bliver ført tilsyn med hans/hendes egen opførsel og at den bliver evalueret.

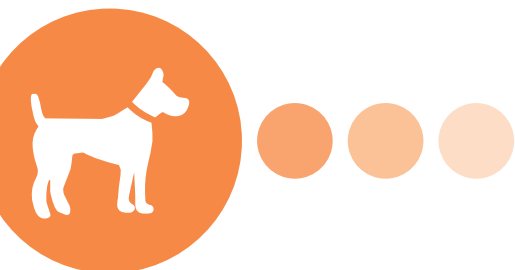

Princip 4 Værgen er fortaler for barnets rettigheder

Indikatorer:

Værgen:

- A) Er engageret og modig vagthund, dedikeret til at beskytte barnets rettigheder.
- B) Skal forholde sig til forskellige synspunkter udtrykt af myndighederne og for at handle uafhængigt, udelukkende baseret på hvad der er barnets bedste.
- C) Opponerer mod beslutninger, der ikke er til barnets bedste, og stræber efter retfærdige fremgangsmåder vedrørende barnet.
- D) Udviser følelsesmæssig styrke i situationer, der er opslidende og frustrerende og håndterer fjendtlighed eller pres udvist fra en tredje part.
- E) Er til stede ved alle vigtige beslutninger vedrørende afgørelser om barnets bedste.

Princip 5 Værgen er en bro mellem og et fokuspunkt for barnet og andre involverede aktører

Indikatorer:

Værgen:

- A) Holder kontakt med og er et fokuspunkt for:
 - a. Advokaten
 - b. Kontaktpersoner i modtagecentre og socialrådgivere
 - c. (Psyko-)sociale og medicinske behandlere
 - d. Migrationsmyndigheder
 - e. Skolelærere
 - f. Plejeforældre
 - g. Socialservice
 - h. (Udvidede) familiemedlemmer i værtslandet og/eller i oprindelseslandet
 - i. Andre relevante aktører
- B) Informerer barnet om hans/hendes rettigheder og pligter i forhold til de andre aktører.
- C) Assisterer barnet i at etablere relationer til lokalsamfundet og i at udvikle nøglebekendtskaber, der giver barnet en følelse af at høre til i en familie eller gruppe.
- D) Sikrer, at han/hun er informeret om alle beslutninger, der har betydning for barnet og er til stede ved vigtige møder og interviews, hvor beslutninger træffes.

Princip 6

Værgeren sikrer, at en varig løsning for det uledsagede barn bliver identificeret rettidigt og at den bliver implementeret

Indikatorer:

Værgeren:

- A) Udfordrer andre beslutningstagere i det uledsagede barns liv til at påvise, at alle beslutninger tager udgangspunkt i barnets bedste, og bl.a. tager højde for følgende:
 - a. Barnets familiesituation,
 - b. Situationen i barnets oprindelsesland,
 - c. At der er tilstrækkeligt med konkrete omsorgstilbud til at sikre barnet et trygt og sikkert miljø,
 - d. Barnets sikkerhed, samt de farer barnet kan være udsat for
 - e. Hvor integreret barnet er i værtslandet,
 - f. Barnets mentale og fysiske helbred,
 - g. Barnets udviklingsmuligheder i de forskellige valgmuligheder.
- B) Støtter barnet i at blive genforenet med hans/hendes familie, såfremt dette er til barnets bedste. Værgeren skal tage højde for farer, der kan relatere sig til årsagen til barnets eller hans/hendes families eksil.
 - a. Med barnets samtykke har værgeren personlig kontakt med familie-medlemmer og organisationer i oprindelseslandet, og tjekker deres muligheder for at tage sig af barnet på en tryk og tilstrækkelig måde,
 - b. Værgeren er opmærksom på eventuelle signaler på trafficking relateret til familiemedlemmernes rolle.
- C) Støtter barnets integration i værtslandet, når dette er til barnets bedste, idet værgeren tager særlig hensyn til:
 - a. Sprog,
 - b. Sociale kontakter,
 - c. Uddannelse og job.
- D) Støtter en sikker hjemvenden til oprindelseslandet, når dette er til barnets bedste.
 - a. Afhængigt af hvad barnet ønsker, ledsager værgeren barnet på rejsen til oprindelseslandet, eller arrangerer, at en anden gør det.
 - b. Fører tilsyn med forberedelserne til 'et livsprojekt'/ reintegrationsplan også efter hjemrejsen.
 - c. Værgeren forsøger at være velinformeret om barnets velfærd, efter han/hun er hjemvendt.
- E) Forbereder barnet på alle de forudsigelige ændringer, der sker, når barnet fylder 18 år.

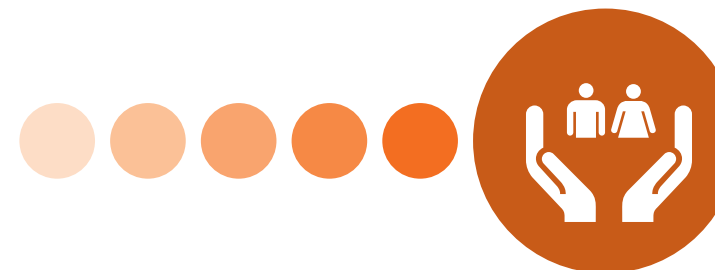
Princip 7

Værgeren er en bro mellem og et fokuspunkt for barnet og andre involverede aktører

Indikatorer:

Værgeren:

- A) Behandler barnet med en fordomsfri, åben attitude.
- B) Lytter til barnets synspunkter og bekymringer og tager dem seriøst.
- C) Demonstrerer samme respektfulde opførsel og attitude, som han/hun selv forventer fra barnet.
- D) Viser interesse for barnets liv ved at stille spørgsmål, der ikke er for anmasende.
- E) Er bevidst om kulturelle og/eller religiøse forhold.
- F) Respekterer barnets ret til privatliv og informerer barnet om muligheden for at opsøge andre professionelle på egen hånd.
- G) Støtter barnet i at bibeholde og/eller udvikle sin egen identitet og selvværd.
- H) Udviser en fleksibel tilgang, tilpasset barnets individuelle behov.
- I) Overtræder ikke barnets ret til at bevare sin fysiske og mentale integritet.

Princip 8

Værgen udvikler et forhold til barnet, der er baseret på gensidig tillid, åbenhed og fortrolighed

Indikatorer:

Værgen:

- A) Kender barnet personligt.
- B) Holder al information om og fra barnet fortroligt, med mindre det er nødvendigt at bryde tavshedspligten pga. trusler mod barnets eller et andet barns sikkerhed, samt informerer barnet, når det er muligt, om bruddet på tavshedspligten.
- C) Bedømmer ikke barnets grunde til eksil og lader ikke dette påvirke forholdet til barnet.
- D) Er altid ærlig overfor barnet og holder sine løfter.
- E) Giver barnet klar og tydelig information om sin rolle som værge og sine begrænsninger på en måde, som barnet kan forstå og huske.
- F) Demonstrerer overfor barnet, at han/hun virkelig holder af barnet – at han/hun også arbejder med hjertet – og at han/hun føler sig ansvarlig for barnet.
- G) Gør det klart overfor barnet, at et barn, der forsvinder, altid er velkommen til at kontakte sin værge.
- H) Er opmærksom på verbal, nonverbal og følelsesmæssig kommunikation.
- I) Er empatisk overfor barnet og giver moralsk og følelsesmæssig støtte.

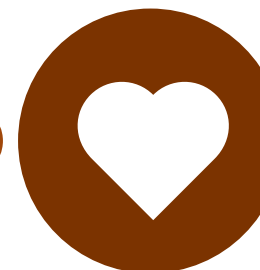
Princip 9

Værgen er tilgængelig

Indikatorer:

Værgen:

- A) Som opfølgning på formelle interviews opsøger værgen barnet så hurtigt som muligt for at tale sammen ansigt til ansigt.
- B) Besøger barnet regelmæssigt.
- C) Kan nemt blive kontaktet af barnet over telefon eller via e-mail.
- D) Kommunikerer med barnet på en måde, der passer til barnets alder og udvikling.
- E) Bør gøre brug af tolk, når det er nødvendigt.
- F) Bor tæt nok på barnet til at kunne reagere hurtigt, hvis der opstår problemer.
- G) Informerer barnet om, hvor og hvornår de kan mødes.
- H) Kontakter barnet fra tid til anden for at holde kontakten uden nogen specielle anledninger.

Princip 10

Værgen er udstyret med relevant professional viden og kompetencer

Indikatorer:

Værgen:

- A) Besidder praktisk kendskab til følgende:
 - a. Børns rettigheder,
 - b. Migration og asylpolitik,
 - c. Børneudviklingspsykologi,
 - d. Traumer,
 - e. Trafficking,
 - f. Interkulturel kommunikation,
 - g. Børnemisbrug og beskyttelse,
 - h. Social velfærd,
 - i. Situationen og forholdene i barnets oprindelsesland.
- B) Kender sine personlige og professionelle grænser, og er åben overfor at forbedre sin viden, metodologi og attitude.
- C) Er proaktiv i forhold til at identificere egne lærings- og udviklingsbehov, og beder om mere træning, hvis det er nødvendigt.
- D) Håndterer sine sagsmængder således, at han/hun kan give tilstrækkelig opmærksomhed til alle de børn han/hun arbejder med.
- E) Er velorganiseret, dokumenterende og ansvarsbevidst.
- F) Kan administrere udgifter og de tilgængelige ressourcer.
- G) Arbejder metodisk.
- H) Søger støtte og vejledning, når det er nødvendigt og udveksler regelmæssigt erfaringer med sine kollegaer.
- I) Er åben overfor tilsyn og kontrol.
- J) Reflekterer over sine handlinger, rolle og motivation.

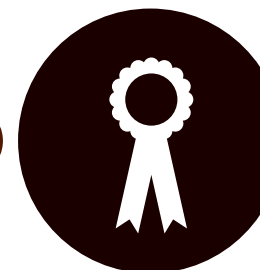
NYTTIG KONTAKTINFORMATION

Defence for Children (information on children's rights and migration)

NL -Hooglandse Kerkgracht 17G
2312 HS Leiden
Tel: +31 (0)715160980
info@defenceforchildren.nl

Red Barnet Danmark

Rosenørns Allé 12
1634 København V
Tel. 3536 5555
redbarnet@redbarnet.dk

KOLOFON

Copyright © 2011 Defence for Children International - ECPAT Nederland.

Oplag: 500 eksemplarer
Design: Designink.nl, Den Haag
Printed by: Stenco Grafimedia, Diemen

ISBN: 978-90-74270-29-8

Principperne og otte nationale rapporter kan findes på:
www.defenceforchildren.nl

Forfatter

Defence for Children International - ECPAT Nederland,
Hooglandse Kerkgracht 17
G2312 HS Leiden

Telefon: +31 (0)71 516 09 80
Fax: +31 (0)71 516 09 89
E-mail: info@defenceforchildren.nl

www.defenceforchildren.nl

Denne publikation er støttet af Europa-Kommissionens Daphne III-programmet.
'Defence for Children' er ansvarlig for indholdet af denne publikation og den afspejler ikke nødvendigvis Europa-Kommissionens synspunkter.